

Tommy Karlströms Motor AB
Box 7
733 21 SALA

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Tommy Karlströms Motor AB, 556795-9944, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 480 000 (fyrahundra åttiotusen) kronor.

Sammanfattning

Bolaget bedriver verksamhet inom försäljning av fordon. Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 11 december 2009 och bedriver enligt registret följande verksamhet; kontanthandel, fordon övriga.

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 januari 2018 till och med den 3 juni 2020.

Granskningen visar att bolaget inte uppfyller kraven som ställs på verksamhetsutövare i penningtvättsregelverket i någon del. Bolaget har inte vidtagit några åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bedömningen efter genomförd granskning är att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket till övervägande del är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna pågått under hela den tidsperiod som Länsstyrelsen granskat bolaget.

Överträdelserna i efterlevnad av penningtvättsregelverket innebär att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 480 000 kronor.

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

Beskrivning av ärendet

Penningtvättsregelverket gäller bland andra verksamhetsutövare som driver yrkesmässig handel med varor där det kan antas att det, nu eller framöver, betalas ut eller tas emot kontanter på belopp som uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer. Det kan vara en enstaka transaktion eller flera transaktioner som har ett samband och tillsammans når upp till 5 000 euro.²

Av förararbetena till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) framgår att större kontanta betalningar är förenade med hög risk för penningtvätt.³ Syftet med penningtvättslagen är att förhindra att bland andra de som bedriver handel med varor mot kontant betalning utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.⁴

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 11 december 2009 och bedriver enligt registret följande verksamhet; kontanthandel, fordon övriga. Bolaget driver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Eftersom bolaget har sitt säte i Västmanlands län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁵

Den 4 mars 2020 förelades bolaget att inkomma med bolagets allmänna riskbedömning och de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades även att inkomma med sex exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder och en förteckning över bolagets kontanta transaktioner avseende köpta och sålda produkter som uppgår till 5 000 euro eller mer, samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas ha samband och tillsammans uppgår till 5 000 euro eller mer som utförts under perioden den 1 augusti 2018 till och med den 4 mars 2020. Av förteckningen skulle följande information framgå: datum för transaktionen, transaktionsbelopp, kundens namn, personnummer, organisationsnummer, adress, bosättningsland samt eventuell verklig huvudman. Därtill ombads bolaget inkomma med följande uppgifter avseende ovanstående tidsperiod; uppgift om den totala summan kontanter som hanterats i verksamheten fördelat på köp och försäljning, uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats till

² 1 kap 2 § första stycket 15 penningtvättslagen.

³ Prop. 2016/2017:173, "Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism", s. 195.

⁴ 1 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁵ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

Finanspolisen samt uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som inte rapporterats till Finanspolisen.

Bolaget inkom med yttrande den 14 april 2020. Den 3 juni 2020 förelades bolaget att inkomma med komplettering till sitt yttrande och ombads då inkomma med bland annat information om transaktioner fram till och med den 3 juni 2020. Bolaget inkom med kompletteringen den 23 och 24 juni 2020.

Motivering till beslutet

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Även hur stor risken är för att detta sker ska anges. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som finns i verksamheten.⁶ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁷ och utvärderas årligen.⁸ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har gett in ett dokument med rubriken "Allmän riskbedömning". I detta framgår bland annat att bolagets utbud består av mycket små delar och varor vilket innebär en måttlig risk. För varugruppen nya och begagnade motorcyklar kan det föreligga viss risk för penningtvätt då köpbeloppen är tämligen höga. Vidare bedömer bolaget att det är en riskfaktor att det för motorcyklar och motorcross inte registreras någon ägare hos myndighet eller dylikt. Bolaget beskriver vidare att de bedömer att deras kunder utgör en låg risk då MC-köp är sällanköp och bolaget har en liten skara trogna kunder. Det är [REDACTED] med kontanter. Vidare beskrivs bolagets distributionskanaler vilka de bedömer inte har någon risk samt till vilka länder bolaget levererar sina varor vilka de anser utgör en mycket låg risk.

⁶ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

⁸ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53).

⁹ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

Länsstyrelsen bedömer att det finns stora brister i bolagets allmänna riskbedömning. Bolaget har identifierat vissa av de faktorer som ska ligga till grund för den allmänna riskbedömningen. Det framgår inte att bolaget beaktat eventuella uppgifter som framkommit vid bolagets rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner samt information om tillvägagångssätt för penningtvätt och finansiering av terrorism och andra relevanta uppgifter som myndigheter lämnat.

Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarnas storlek och art och de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Av den ingivna handlingen framgår inte att en sådan bedömning skett. Vidare saknas, för majoriteten av de faktorer som bolaget identifierat utgöra grund för den allmänna riskbedömningen, en analys av de olika faktorerna som ska beaktas och en motiverad bedömning av hur bolaget kommit fram till den risk som kan förknippas med viss faktor. I de fall bolaget har påbörjat en analys av varför bolaget bedömer en faktor som en viss risk bedömer Länsstyrelsen att denna inte är tillräckligt djupgående.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte har vidtagit lämpliga åtgärder för att identifiera och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism och att den av bolaget upprättade allmänna riskbedömningen inte står i proportion till bolagets storlek och art. Bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som bolaget ska vidta för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Syftet med en sådan bedömning är att besvara frågan om och hur bolagets produkter kan användas för att till exempel dölja medels samband med brott eller brottslig verksamhet.

Länsstyrelsen bedömer att den allmänna riskbedömningen är så pass bristfällig att den inte kan läggas till grund för bolagets rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som bolaget ska vidta för att minska risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget saknar således insikt om hur verksamhetens produkter kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism och därmed förutsättningar för att säkerställa ett riskbaserat förhållningssätt.

Länsstyrelsen bedömer att bristerna i den allmänna riskbedömningen av verksamheten utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket. Detta särskilt med hänsyn till att bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som bolaget ska vidta för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagets rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska således skapas utifrån en relevant, uppdaterad och verklighetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har inte genomfört allmän riskbedömning av verksamheten i enlighet med kraven i

penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget därigenom har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹⁰

Länsstyrelsen bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en korrekt utförd allmän riskbedömning. I avsaknad av en korrekt utförd allmän riskbedömning saknas förutsättningar att bestämma kundens riskprofil. Detta med beaktande av att kundens riskprofil ska bestämmas bland annat med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning.

I det av bolaget ingivna dokumentet med rubriken ”Allmän riskbedömning” framgår dock bland annat att bolaget bedömer att deras kunder utgör en låg risk då MC-köp är sällanköp och bolaget har en liten skara trogna kunder. I det ingivna materialet saknas dock uppgift om *hur* själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofiler) görs och om det är en riskbedömning som görs för varje kund såsom krävs enligt penningtvättsregelverket. Vidare saknas det uppgifter om *hur* kundernas riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse.

Mot bakgrund av att bolaget inte har redogjort för hur bedömning av kunders riskprofiler sker eller i övrigt inte påvisat dokumentation som visar att bolaget tilldelat sina kunder riskprofiler är Länsstyrelsens bedömning att bolagets kunder inte tilldelas riskprofiler.

Risikkvalificeringen av kunder syftar till att avgöra i vilken nivå, låg, normal eller hög, som kunden ska placeras. Därefter ska bolaget bestämma omfattningen av de kundkännedomståtgärder som krävs för att hantera risken kopplad till kunden. Detta innebär att varje kund efter en helhetsbedömning ska tilldelas en egen risikkvalificering och att åtgärderna för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund.

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela sina kunder riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

¹⁰ 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.¹¹ Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.¹²

Åtgärder för kundkännedom ska bland annat vidtas (i) när en affärsförbindelse¹³ etableras om det då är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för förbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer, (ii) när kunder vidtar transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer eller (iii) vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp om 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har ett samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst 5 000 euro.¹⁴

Reglerna om åtgärder för kundkännedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder¹⁵ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna¹⁶ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen. En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.¹⁷

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att kännedomen om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.¹⁸ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.¹⁹

¹¹ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

¹² Prop. 2016/17:173 s. 213.

¹³ 1 kap. 8 § 1 penningtvättslagen.

¹⁴ 3 kap. 6 § penningtvättslagen

¹⁵ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

¹⁶ 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

¹⁷ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

¹⁸ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

¹⁹ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.²⁰ Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.²¹

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.²²

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera²³ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.²⁴ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.²⁵ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.²⁶

Länsstyrelsens bedömning

Av det dokument med rubriken "Allmän riskbedömning" som bolaget har gett in framgår att bolaget kontrollerar legitimation i stor utsträckning och att det annars

²⁰ Prop. 2016/17:173, s. 248.

²¹ 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

²² 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²³ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁴ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁵ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

²⁶ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

kontrolleras vid registrering av MC. Även motorcrossmodeller registreras med [REDACTED] till respektive tillverkare.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inte har gett in några rutiner eller riktlinjer för verksamhetens åtgärder som ska vidtas för att uppnå tillräcklig kundkännedom varför myndigheten utgår från att sådana saknas i bolaget. Av de exempel på transaktioner som bolaget gett in till Länsstyrelsen tillsammans med faktura och kunduppgifter bedömer Länsstyrelsen att bolaget inte heller i praktiken uppfyllt kraven i penningtvättsregelverket vad gäller inhämtande av kundkännedomsåtgärder eftersom det bland annat inte framgår att bolaget kontrollerat kundens uppgivna identitet och i så fall på vilket sätt.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket avseende rutiner och riktlinjer för kundkännedomsåtgärder. Inte heller uppfyller bolaget kraven på att vidta kundkännedomsåtgärder i praktiken. Rutinerna och riktlinjerna ska vara begripliga, situationsanpassade och tillämpbara så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer. Rutinerna och riktlinjerna ska användas för att hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning.²⁷

Underlåtenheten att upprätta lagenliga rutiner och riktlinjer samt vidta kundkännedomsåtgärder har, enligt Länsstyrelsens bedömning, medfört en ökad risk för att bolaget ska utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att bristerna rörande såväl underlåtenheten att upprätta rutiner som underlåtenheten i att vidta kundkännedomsåtgärder är synnerligen allvarliga.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner för att säkerställa lämpligheten hos anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.²⁸ De interna rutinerna och riktlinjerna ska säkerställa att kontrollen av lämpligheten är proportionerlig i förhållande till personens arbetsuppgifter och funktion samt den allmänna riskbedömningen av verksamheten.²⁹

Verksamhetsutövaren ska också se till att nu nämnda personer fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens

²⁷ Prop. 2016/17:172 s. 212 ff.

²⁸ 2 kap. 13 § penningtvättslagen.

²⁹ 2 kap. 7 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

skyldigheter enligt denna lag.³⁰ Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter och funktioner.³¹ Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.³²

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³³

Verksamhetsutövaren får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.³⁴

Länsstyrelsens bedömning

I det material som getts in till Länsstyrelsen finns ingen information om hur bolaget säkerställer lämpligheten hos anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten, om de utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Inte heller återfinns någon information om och i så fall hur dessa personer fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen eller om bolaget har rutiner och vidtar de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda nämnda personkategori.

Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget helt saknar sådana rutiner och riktlinjer och att bolaget därigenom löper en ökad risk att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.³⁵ Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående

³⁰ 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

³¹ 2 kap. 8 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³² 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³³ 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

³⁴ 2 kap. 15 § andra stycket penningtvättslagen.

³⁵ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04Beteckning
209-8798-2020

affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.³⁶ Skärpta kundkännedomsgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skäligen grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.³⁷ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att produkter kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.³⁸ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.³⁹

Om verksamhetsutövaren har skäligen grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).⁴⁰

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴¹ En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art.⁴² Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁴³

Det råder tystnadsplikt i fråga om bedömning som utförs, har utförts eller kommer att utföras enligt 2 § eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §§.⁴⁴

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget inte har kommit in med rutiner och riktlinjer för övervakning och rapportering varför Länsstyrelsen utgår från att sådana inte finns i bolaget. Bolaget har således inte dokumenterat hur pågående affärsförbindelser kontrolleras och enstaka transaktioner bedöms för att bolaget ska upptäcka aktiviteter och transaktioner som avviker från vad bolaget har anledning att räkna med.

Bolaget har inte heller dokumenterat vilka omständigheter som kan motivera närmare granskning och utredning och hur sådan granskning och utredning ska

³⁶ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

³⁷ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

³⁸ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen.

³⁹ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁴⁰ 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁴¹ 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

⁴² 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁴³ 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴⁴ 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

genomföras. Länsstyrelsen kan vidare konstatera att bolaget inte har dokumenterat att de ska vidta skärpta åtgärder eller andra nödvändiga åtgärder om avvikelser eller misstänkta transaktioner uppmärksammas. Bolaget saknar även rutiner för att rapportera till Finanspolisen utan dröjsmål vid skälig grund om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling. Bolaget har heller inget system på plats för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter till Polismyndigheten och Säkerhetspolisen om huruvida bolaget under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art. Det framgår inte heller att bolaget har kunskap om den tystnadsplikt som råder i fråga om bedömning och uppgifter som framkommer i samband med bolagets övervakning.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget saknar rutiner och riktlinjer gällande övervakning och rapportering och att detta inneburit att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att överträdelserna är av synnerligen allvarlig art.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁴⁵ Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁴⁶ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁴⁷ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁴⁸ Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § får inte lämnas till kunden.⁴⁹ Den som är verksam hos verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att vissa personuppgifter behandlas och att sådana uppgifter bevaras.⁵⁰

⁴⁵ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁶ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁷ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁴⁸ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁴⁹ 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁵⁰ 5 kap. 11 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har inte gett in några rutiner och riktlinjer till myndigheten avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter varför Länsstyrelsen utgår från att sådana inte finns i bolaget. Länsstyrelsens bedömning är därför att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller behandling av personuppgifter genom bevarande av handlingar och uppgifter.

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁵¹ När det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art ska verksamhetsutövaren bland annat utse en ansvarig för regelefterlevnad⁵², en centralt funktionsansvarig⁵³ och inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att verksamhetsutövaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket⁵⁴. Den som är centralt funktionsansvarig ansvarar för att rapportera till Polismyndigheten i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling uppstår.⁵⁵ När det inte är motiverat att utse funktioner ska verksamhetsutövaren genom sina rutiner och riktlinjer säkerställa att det finns en funktion för regelefterlevnad.⁵⁶

Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁵⁷ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behöver för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder⁵⁸.

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget ska ha rutiner och riktlinjer avseende intern ansvarsfördelning för att säkerställa att skyldigheterna enligt penningtvättsregelverket fullgörs. Rutinerna och riktlinjerna ska omfatta information om vilken eller vilka funktioner som har utsetts och vem som innehar respektive funktion. De ska också omfatta information hur de interna kontrollerna genomförs för att säkerställa efterlevnaden av penningtvättsregelverket. Oavsett vad verksamhetsutövaren driver för

⁵¹ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁵² 6 kap. 2 § första stycket 1 penningtvättslagen.

⁵³ 6 kap. 2 § första stycket 2 penningtvättslagen.

⁵⁴ 6 kap. 2 § första stycket 3 penningtvättslagen.

⁵⁵ 6 kap. 2 § andra stycket och 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁵⁶ 6 kap. 3 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2018:55) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁵⁷ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁵⁸ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

verksamhet ska denne utse en person som ansvarar för verksamhetens regelefterlevnad och interna kontroll samt rapportering till Polismyndigheten (Finanspolisen).

Länsstyrelsen kan konstatera att bolaget inte har redogjort för några rutiner och riktlinjer vad gäller intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser varför Länsstyrelsen utgår från att sådana saknas i bolaget. Länsstyrelsen bedömer därför att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism genom att inte uppfylla kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller intern kontroll.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra rättelse eller, vid överträdelser som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.⁵⁹ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁶⁰

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁶¹ I försvårande riktning ska det beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.⁶² I förmildrande riktning ska det beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.⁶³

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen undersökt hur bolaget efterlever kraven i penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brustit när det gäller samtliga delar av penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen konstaterar att bolagets allmänna riskbedömning är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har även haft i princip obefintliga rutiner och riktlinjer för att motverka risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Sammantaget har Länsstyrelsens

⁵⁹ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁶⁰ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁶¹ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

⁶² 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

⁶³ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

granskning visat att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket i någon del.

Länsstyrelsens tillsyn av bolaget har visat att ovan angivna brister föreligger. Överträdelserna av penningtvättsregelverket är till övervägande del synnerligen allvarliga och har pågått under en längre tid. Detta innebär att bolaget har löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Den förhöjda risken har förelegat sedan åtminstone den 1 januari 2018. Länsstyrelsens bedömning är att överträdelserna har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvättsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden.

I förmildrande riktning ska vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självantaget för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.⁶⁴ Därtill ska hänsyn tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelserna sedan den anmälts eller påtalats av tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsens bedömer att så inte är fallet. Några skäl i förmildrande riktning har enligt Länsstyrelsens bedömning inte framkommit.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelserna, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.⁶⁵ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheter som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelserna.⁶⁶

Länsstyrelsens bedömning

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.⁶⁷ Enligt penningtvättslagen får sanktionsavgiften bestämmas till

⁶⁴ Prop. 2016/17:173 s. 555.

⁶⁵ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

⁶⁶ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

⁶⁷ Prop. 2016/17:173 s. 411; Prop. 2013/14:228 ”Förstärkta kapitaltäckningsregler” s. 240.

Datum
2021-02-04

Beteckning
209-8798-2020

mellan 5 000 kronor och 1 miljon euro, som nu motsvarar cirka 10 140 000 kronor. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁶⁸

Länsstyrelsen bedömer att bolaget får anses ha en god finansiell ställning. Under räkenskapsåret 20190101-20191231 uppgick bolagets årsomsättning till ca 32 miljoner kronor.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvätsregelverket i flera väsentliga delar är av synnerligen allvarlig art. Bolaget har därmed löpt ökad risk att utnyttjats för penningtvätt och finansiering av terrorism. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll. Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvätsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen beaktar även att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvätsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket. Länsstyrelsen har vid sanktionsavgiftens bestämmande även vägt in bolagets storlek och art samt den omfattning som bolagets kontanthantering under tillsynsperioden uppgått till.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 480 000 kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 15, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 13-15 §§, 3 kap. 1 § första stycket, 2-3 §§, 6-14 §§, 16-17 §§, 19-20 §§, 4 kap. 1-3 §§, 6-7 §§, 9-10 §§, 5 kap. 1-8 §§, 11 §, 6 kap. 1-2 och 4-5 §§, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13-14 §§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 2 §, 4-10 §§, 3 kap. 2-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§, 6 kap. 2-3 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma om att det under ärendets handläggningstid skett vissa lagändringar i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Handlingarna som getts in i ärendet har bedömts utifrån penningtvätsregelverket i dess lydelse då bolaget förelades att inkomma med handlingar till Länsstyrelsen.

⁶⁸ Prop. 2016/17:173 s. 357.

Beslutet kan överklagas

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för enheten för tillsyn Helena Remnerud med jurist Frida Berglund som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Diana Berkusaite medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Bilaga 1

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 8798-2020.

